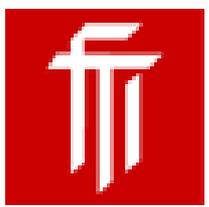

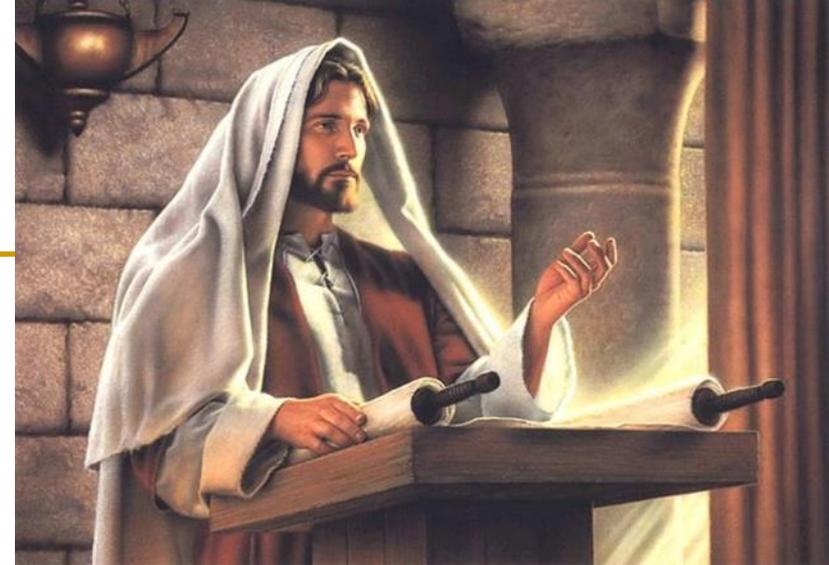
Sefanija

**Prorok Božje revnosti
i žrtve Jahvine**

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ak. g. 2022./23. ECTS 6
utorkom 8:15 i srijedom u 9:15

Proroštvo i apokaliptika

amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Sefanija

**Prorok Božje revnosti
i žrtve Jahvine**

Usred sveopće propasti – spasenje

Nada unutar suda

- Preokret u Božjem narodu (2,7; 3,20):
 - **שוב שבו** *šûb šêbût*
“preokrenuti sudbinu”
 - usp. 8x Jr 29,14; 30,3.18; 31,23; 32,44; 33,7.11.26
 - = Proročka najava u 2,7 (opis)
 - = Božji govor u 3,20 (“ja”, zaključak knjige)
 - *Tko će tražiti Jahvu (2,3)?*
 - skromni na zemlji (ענוי ‘*anav*) – vrše *Mišpat*
 - *Tko je ostatak (3,12)*
 - Skroman narod (עניי ‘*anî*) – okrilje u Božje imenu
 - Prisutan יהוה (3,15.17): „u sredini tvojoj”, djevo Jeruzaleme
 - Kralj Izraela (15), Spasitelj (17)
-

Prorok

- **Ime Safan + Jah**
- **צִפְּן *šafan* »sakriti«**
 - npr. Izl 2,2 ili Jš 2,4
 - Majka skriva Mojsija 3 mjeseca (Izl 2,2)
 - Rahaba izviđače u Jerihonu (Jš 2,4)
 - **Srodno značenje: סֵתַר *ni. nistar* Sef 2,3 i חָסָה *ħasa* 3,12:**
- **„bit ćete *skriveni* u dan srdžbe Gospodnje” (2,3)**
- **„*traže okrilje* u imenu Gospodnjem” (3,12)**
 - **Vrijeme (1,1):**
- u dane Jošijine (2 Kr 21-23; 2 Ljet 32-34; Jr 1)
 - Vrijeme Jeremijina poziva
 - Novi dio grada (1,10) – Hulda (2 Kr 22,14)

Ustroj knjige

- **Knjiga: דבר יהוה**
Riječ Jahvina koja je došla
 - *Formula* u imenskom obliku
 - kao Hoš 1,1; Joel 1,1; Mih 1,1
 - **Ponovo דבר יהוה u 2,5:**
- **Prijetnja Kanaanu: „uništit ću te”**
 - **Paralelno uz naslov:**
- **Formula Riječi Gospodnje 5x נאם יהוה 1,2.3.10; 2,9; 3,8**
 - **Istaknuta u 2,9:**
 - Tako ja živ bio: riječ יהוה nad vojskama (Moabu i Amonu)
 - **Završetak – okvir, svjedočenje iz iskustva 3,20**
- **Govori יהוה**

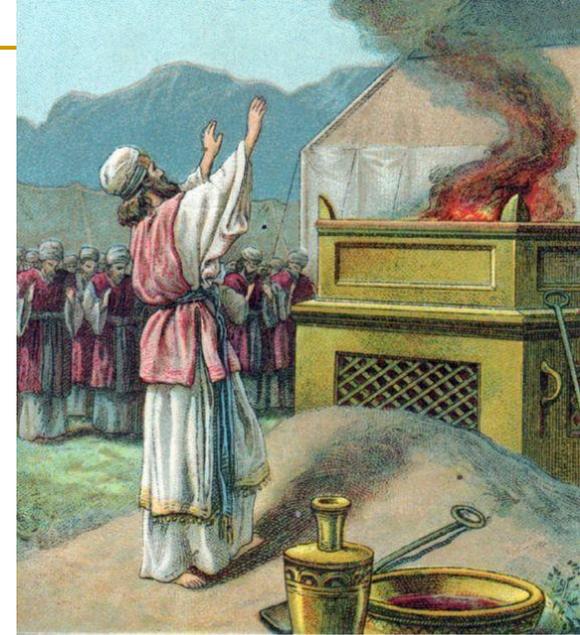
Tematski ustroj i dinamika

- Početak (1,2s):
- Svemir: sve ću *dokrajčiti* 4x u 1,2s →
- Podići ću ruku na
Judu i Jeruzalem 1,4-18 →
- Filistejci (Gaza, Aškelon, Ašdod,
Ekron 2,4-7),
Moab i Amon (kao Sodoma i Gomora 8-11),
Kuš (12);
Ašur i Niniva (13-19) – Božji sud →
- Juda i Jeruzalem uključeni: spasenje
- Kraj: Jeruzalem: sud (3,1-8) i spasenje: Ostatak (11-20)
- Svjetski narodi uključeni: svima čiste usne (3,9 usp. Iz 6), svi
zazivlju ime Gospodnje (= mole)

Žrtva Gospodnja (1,8)

- Vrste žrtve: klanica (1,8)
 - Priprava (1,7); odakle prinos (3,10):
- Pst! (usp. Hab 2,20),
Gospodin יהוה pripravlja (1,7)
- Dar s onu stranu Kuša (3,10)
 - Izravan susret (3,8)
- Ustat ću kao svjedok (Š. 3,8 KS: tužitelj)
 - Vatra za žrtvu? (1,18; 3,8)
- Vatra Božje revnosti progutat će svu zemlju
- Vatrom svoje revnosti progutat ću...

Žrtva = pohod Božji?

- **Pobrinut ću se za (פָּקַד *paqad*)**
 1. l. „ja”: 1,8.9.12; 3,7;
 3. l. „on” 2,7.
 - Izvrstan prijevod KS u 1,12: pohodit ću ih kaznom
 - Izl 3,16: „pohodio sam vas”
 - Izl 20,5; 34,7: brine se za krivnju otaca na djeci
- **Pobrinut ću se za (1. l.): knezove (1,8)**
- **koji Hram pune nasiljem i prijevarom (1,9)**
- **Deističke lijenčine (1,12)**
- **יהוה će se pobrinuti za njih (2,7)**
 - Ostatak doma Judina
- **Čime sam se sve pobrinuo za nju (1. l.) – Jeruzalem**

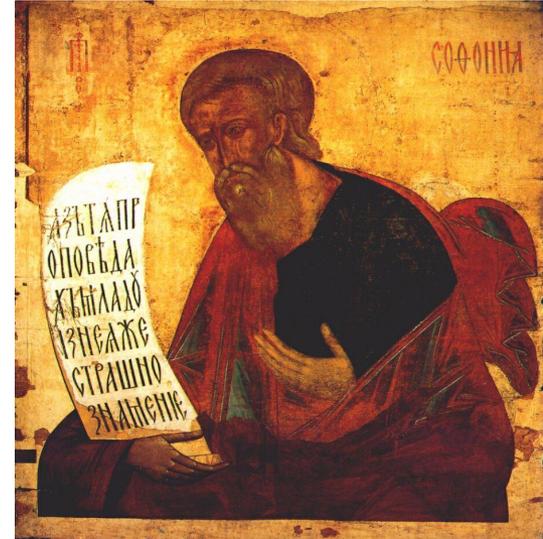
Dan žrtve (1,8)

- **Dan Jahvin (1,7.14[2x]) 3x**
 - ⇔ Joel 5x
 - Ali “dan” 21x u Sef
- **Dan *gnjeva***
(„prekipjelo mu je” 1,15) + Jahvina (1,18)
 - Dies irae, dies illa (1,15) u Requiemu
- **„dan” 7x u 1,15s, 11 obilježja**
 - Najistaknutije: šoa – propast (1,15) KS: užas, Š. pustošenje
- **Dan *srdžbe* Jahvine (2,2.3)**
- **“onaj dan” (1,9.10.15; 3,11.16)**
- **“u ono vrijeme” 1,12; 3,19.20**

Usred sveopće propasti – spas

- Početak: najava u 1. licu (ja) u 1,2s:
- Izbrisati sve s tla zemaljskog (*adama* 1,2)
- Ljude, zvijeri, ptice, ribe (3)
 - Nasuprot stvaranju i Savezu s Noom
 - Teološki smjer u 2,11:
- יהוה će pokositi sve zemaljske bogove
 - Zaključak („ja” – „vi”) u 3,20:
- Sabrat ću vas, bit ćete hvala među svim narodima kad preokrenem vašu sudbinu

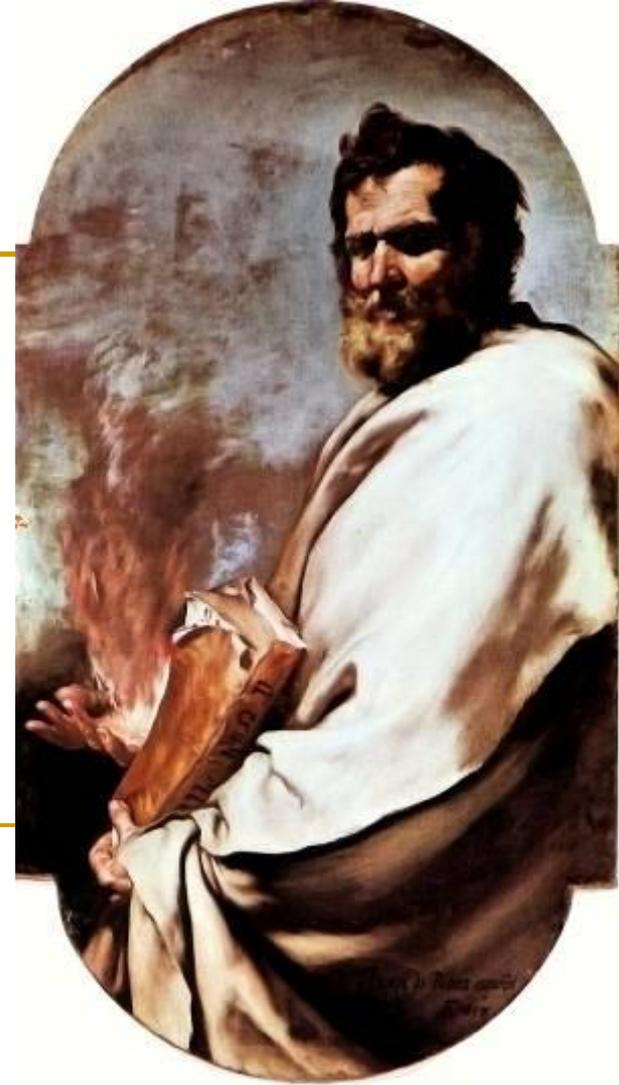
Malahija

Glasnik dijaloga s Bogom

Na završetku SZ

**„nalog” kao Nah, Hab i
Zah 9-11.12-14**

Na kraju XII. koncentriran pogled na Hram

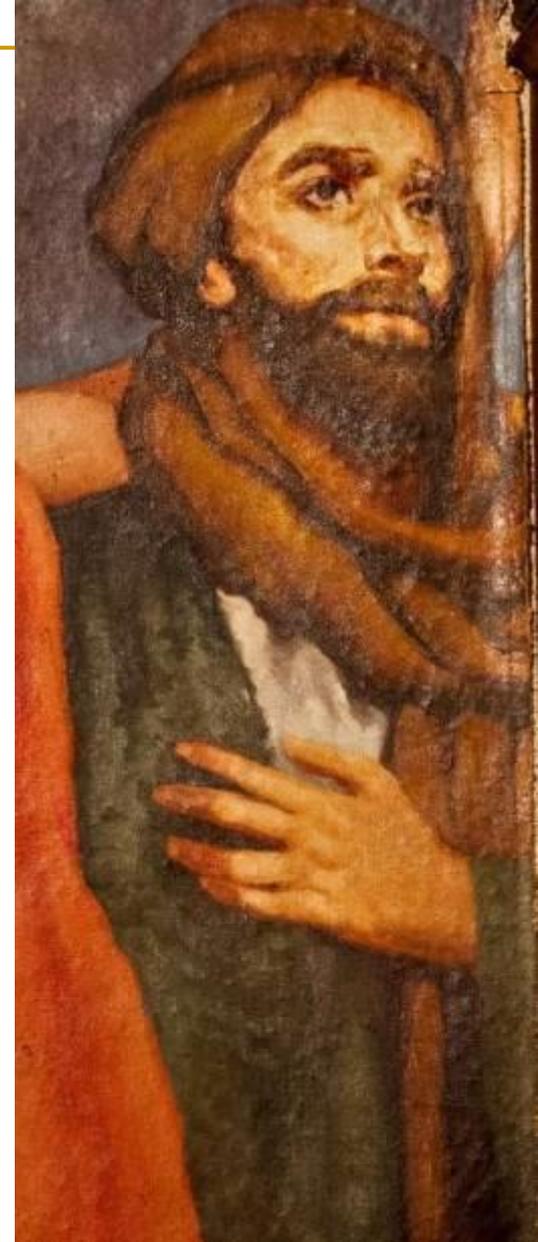
Glasnik

- Kako dolazi proročki nalog (1,1)?
- Po Malahiji – “po ruci (יד *jad*)”;
- ime (1,1): מלאכי (*mal'ākî* 1,1)
- “moj glasnik” (Hag 1,13: Jahvin)
 - Tko je glasnik Božji u 2,7?
- Svećenik – čuvar spoznaje i Pouke (2,7)
 - Uloga u 3,1:
- Bog ga šalje – da pripravi put
- Anđeo Saveza – kojeg zajednica želi
 - Svjedok Božjega govora, iz iskustva:
- Izvještaj: 25x אמר יהוה (21x צבאות אמר יהוה)
 - 1x glasnička formula: כה אמר יהוה (1,4)

Dijalog

- Vi govorite, pitate
- **ואמרתם *va'amarthem* (9x) 1,2.6s.13; 2,14.(17; 3,7s.13)**
- **באמרכתם *b'emarkem* – u vašem govorenju (1,7.12; 2,17)**
- **תאמרו *to'merû* vi ćete reći (1,5)**
- **Pitaju o ljubavi Božjoj (1,2)**
- **Pitaju kako su prezreli Ime (1,6)**
- **Pitaju kako su oskvrnuli (1,7)**
- **Kažu šteta truda za stol Gospodnji (1,13)**
- **Pitaju zašto Gospodin ne prima žrtve (2,14)**

“vi govorite”

- ❑ **Otvoren razgovor u 2,17;
3,7s; 3,13:**
- **Pitaju kako umaraju
Gospodina (2,17)**
- **Pitaju kako se trebaju
obratiti (3,7)**
- **Pitaju kako su Gospodina
okrali (3,8)**
 - ❑ **KS: prikraćivati; Š. varati**
- **Pitaju što govore protiv Gospodina (3,13)**

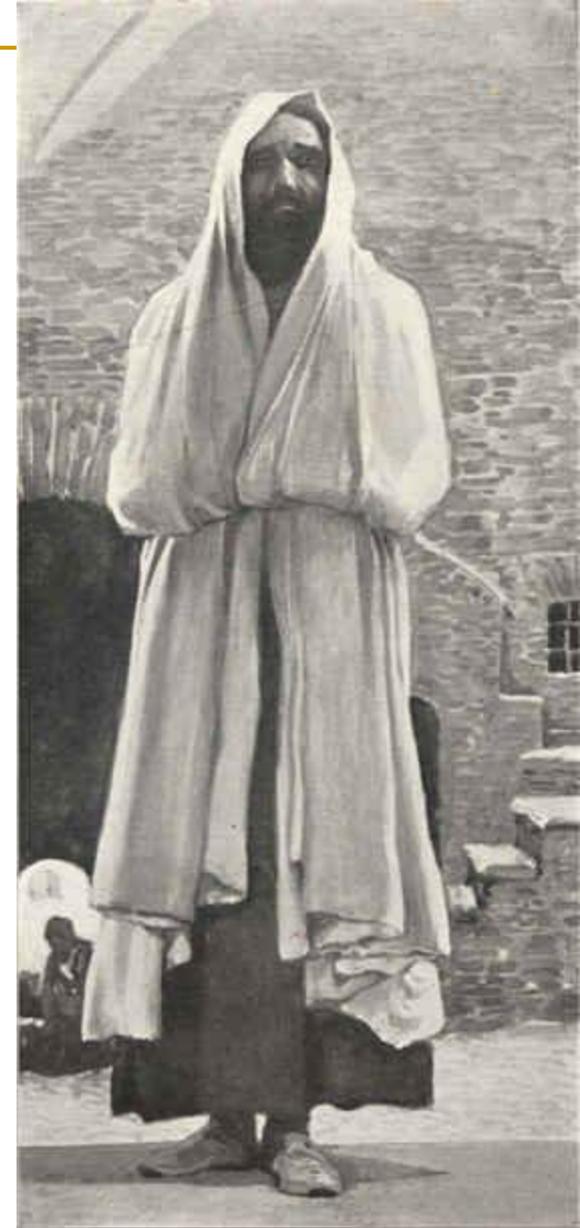
Sugovornici Gospodinovi

- *Kome izravna opomena?* 1,6b, 2,1
- Svećenicima (1,6b; 2,1 “zapovijed”)
 - *Savez s kim?* (2,4.8; 3,3)
 - S Levijem – treba ostati (2,4)
 - Svećenici ga raskinuli (2,8)
 - יהוה će pročistiti njegove sinove (3,3)
 - *Tri glavna prigovora* (1,13; 2,16; 3,8):
- Prezir bogoslužja (1,13)
- Bračna nevjera (2,16)
- Zanemarivanje desetine (3,8)

Prinosi u Hramu

- *Žrtveni darovi (Mal 1,7s.13s)?*
- **Oskvrnjen kruh (7)**
- **Slijepo (8), hromo, bolesno (8.13), oteto (13), jalovo (14)**
- *Svetogrđe u 1,12; 2,10s:*
- **ללל piel *hillel*– oskvrnjujete moje ime (1,12)**
- ***Oskvrnjujemo Savez (2,10)***
- ***Juda oskvrnuo svetište (2,11)***

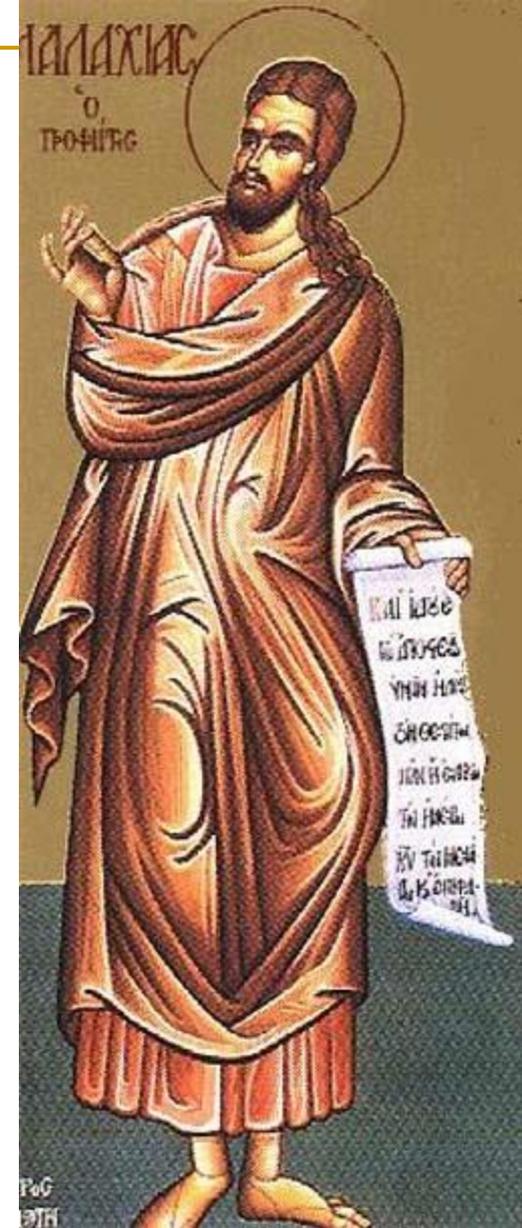
Božje ime

- Božje ime (1,6[2x].11[3x].14; 2,2.5; 3,16.20) 10x
 - “moje ime” 8x (+ “tvoje”, “njegovo”)
 - Svećenici: „čime preziremo tvoje ime?” (1,6)
 - “Veliko među narodima”, prima štovanje (11)
 - “Strašno” – respektabilno (1,14)
 - Svećenici ga dužni slaviti (2,2)
 - Levi ga je poštovao (2,5)
 - Koji paze na Ime upisani u Knjigu (3,16)
 - Blaženstvo onima koji se boje Imena (3,20)
-

Izrael i narodi

- *Štovatelji u 1,11.14:*
- **Moje ime veliko među narodima (2x 1,11)**
- **Među narodima moje ime štovanja vrijedno (1,14)**
 - *Stav prema Izraelu u 3,12:*
- **Svi narodi proglašuju Izrael blaženim (3,12)**

Apokaliptički *dan*

- ***Dan koji Bog sprema (3,17 ⇔ 21)***
 - **Ja ću biti milostiv kao otac (17)**
 - **Bezbožnici zgaženi (21)**
- **„dan” 8x u Mal 3 (nema u Mal 1s)**
 - **Tko će podnijeti Glasnikov dolazak (2)**
 - + drevni *dani* (4), *dani* otaca (7)
 - **Koji štuju Ime bit će mi *predraga svojina* (17)**
 - סגללָ *se gullâ* Izl 19,5; Mal 3,17
 - **Dan kao užarena peć, zlikovce će spaliti (Mal 3,19), a vama će svanuti sunce pravde (20)**
 - Ilija dolazi prije Dana Gospodnjega (3,23)

